

CATECHISMUS ZONDAG 3

Ds. D. Chr. Overduin

8 november 1987

Catechismus zondag 3

Schriftlezing : Genesis 3 : 1 - 15

Zingen : Psalm 119 : 17
60 : 3
60 : 1,2
93 : 4

De 3e Zondag.

VRAAG 6: Heeft dan God den mens alzo boos en verkeerd geschapen?

ANTWOORD: Neen, Hij; maar God heeft den mens goed en naar zijn evenbeeld geschapen, dat is, in ware gerechtigheid en heiligheid, opdat hij God zijn Schepper recht kennen, Hem van harte liefhebben, en met Hem in de eeuwige zaligheid leven zou, om Hem te loven en te prijzen.

VRAAG 7: Vanwaar komt dan zulke verdorven aard des mensen?

ANTWOORD: Uit den val en de ongehoorzaamheid onzer eerste voorouderen, Adam en Eva, in het paradijs, waar onze natuur alzo is verdorven geworden, dat wij allen in zonden ontvangen en geboren worden.

VRAAG 8: Maar zijn wij alzo verdorven, dat wij ganselijk onbekwaam zijn tot enig goed en geneigd tot alle kwaad?

ANTWOORD: Ja wij; tenzij dan dat wij door den Geest Gods wedergeboren worden.

CATECHISMUS ZONDAG 3

THEMA: VAN DES MENSEN ELLENDE

1. DE SCHEPPING

2. DE SCHULD

3. HET FAILLISSEMENT VAN DE MENS

Deze vraag heeft een toelichting nodig. U begrijpt het verband. Het slot van zondag 2 was: of wij alles wat de Heere God wil volkomen kunnen onderhouden. Er is gezegd: nee, want ik ben van nature geneigd God en mijn naaste te haten. Het bleek dus niet het geval te zijn dat wij in God en voor Gods aangezicht naar Zijn wil zouden leven en handelen.

En nu komt daar die vraag overheen, de vraag naar de oorsprong ervan. Hoe komt dat dan dat wij zo zijn? Hoe komt het dat het vroeg of laat toch uitkomt dat wij zelf ook Adam en Eva zijn? Dat wij altijd weer opnieuw dezelfde keus maken tégen God en tégen de naaste? Dan wordt in dat vlak ook gevraagd naar: heeft God dan de mens zo boos en verkeerd geschapen?

Je zou zeggen, mag zo'n vraag wel aan de orde komen, God de Algoede, de Goede? Nu ja, wij zijn ondanks alles niet zo benauwd uitgevallen als het daarover gaat. Als je hoort wat een mens allemaal durft te zeggen en te vragen ten aanzien van God en het Woord en de eeuwige dingen.

Maar waarom nu die vraag? Is die vraag er om God te rechtvaardigen, om God vrij te pleiten? Is die vraag alleen maar daarom gesteld, dat wij tot de conclusie komen: God heeft het wel goed gedaan, Hij heeft ons goed gemaakt. Natuurlijk, dat zit er ook in, maar er is nog iets.

Als wij praten over schuld dan voel je aan dat je op verschillende manieren daarover kunt praten en dat je ook allerlei vormen van schuld tegenkomt in het leven. Je hebt bijvoorbeeld mensen met een groot schuldbesef, ze zitten met alles overhoop, ze hebben overal last van, voelen zich mislukt. Maar als je nu concreet vraagt: hoe is het nu, bij wie sta je in de schuld? "Ik ben niet goed genoeg voor mijn man, voor mijn vrouw geweest, ik heb mijn kinderen niet goed genoeg opgevoed, ik had mijn werk beter kunnen doen, het is allemaal tekort." Dat kan zulke vormen aannemen, dat het iets ziekelijks wordt, zodat je moet zeggen: ga eens met iemand praten, die je daar een beetje mee helpt, die dat een beetje uit je hoofd of uit je hart praat, want zo kun je niet verder. Begrijp je het? Dan is er een enorm gevoel van schuld, van alles en nog wat, maar je kunt die schuld niet concretiseren als schuld ten aanzien van God. Het is een

CATECHISMUS ZONDAG 3

schuld aan alles en nog wat, het is een soort complex.

Ik zeg niet dat zo iemand geen gelijk heeft als hij spreekt over zijn schuld ten aanzien van zijn naaste omgeving, zijn gezin, de gemeenschap. Maar de zaak waar het over loopt, dat ik bij GóD in de schuld sta, dat komt helemaal niet aan de orde. Vandaar vaak onze vergissingen als we zulke mensen ontmoeten. We denken dat we ze de goede Boodschap door mogen geven, maar ze horen het niet eens. Ze kunnen het ook niet horen, het dringt helemaal niet door. Dan ben je teleurgesteld, want je denkt: dat is toch een ongelukkig mens, een schuldig mens. Hoe komt het nu dat hij helemaal niet reageert op die Boodschap van Gods wege, van Zijn vergevende liefde, enz.? Nu, dat komt omdat dit iets is wat zich afspeelt in de menselijke geest, de menselijke ziel, schuld, schuld en nogeens schuld. Een mens kan ook inderdaad zijn verstand verliezen, dat je dag en nacht maar niet anders ziet dan schuld.

Dat mannetje bij ons uit de kerk - de Heere hebbe zijn ziel, dat hoop ik van harte voor hem - het was vroeger, toen ik nog een jongen was, niet hier vandaan - ik heb het wel eens meer aangehaald, maar het is voor mij zo'n duidelijk voorbeeld - dat mannetje dat zat in de kerkeraad, was midden uit de wereld bekeerd tot de Heere, en op een gegeven moment maakte zich ook zo'n gevoel van hem meester dat hij, ja, wat was hij nu eigenlijk? En dat begon heel zachtjesaan, van: "nu ik wou bij de volgende keer maar niet meer als kerkeraadslid in de gemeente werkzaam zijn, want, nee, daar ben ik toch niet zo" Nou, broeder, je zit nu al zoveel jaren "Ja, nee, ik wou toch maar liever op m'n gewone plaatsje gaan zitten."

Nu ja, hij zat een paar banken achter de diakenen of ouderlingen. Het ging zo een poos door en toen zat hij achterin de kerk op de achterste bank. Hij was niet waardig om voor in de kerk te zitten. Dat duurde ook weer een poosje en toen kwam hij vragen in de consistorie: "Broeders, zou ik alsjeblijft in de kerk mogen komen?" Natuurlijk, man! "Ja, maar ik ben niet waardig om in de kerk te komen. Ik ben het niet meer waard." En na een poosje kwam hij niet meer in de kerk. Niet uit haat of vijandschap, maar in die sterke inbeelding dat er bij wijze van spreken de grond wel onder z'n voeten zou scheuren en dat hij daarin zou verzinken, zo'n onwaardig schepseltje aan alle kanten. En toen duurde het niet lang meer, toen kon hij helemaal niet meer mee in het leven, in het gezin, en werd hij weggebracht. Niet zolang daarna, op een tragische manier, kwam er een einde aan zijn leven.

Dan zeg je: ja, dat is nu een incidenteel geval, een uitwas, maar doordat het zo tekenend is in een mens, als hij zo beheerst wordt door iets waar hij toch niet in leven kan en dat je denkt, daar is nu het Evangelie voor. 'Het Evangelie is een Evangelie voor zondaren', zegt Luther, maar toch kom je er niet uit, vaak zijn we ook ziek in onze geest.

En nu moet je deze vraag en antwoord in dít licht bezien:

Het gaat niet zomaar om een gevoel van 'wat ben ik toch slecht en er deugt niets van mij', want daar schiet je niet zoveel mee op. Het gaat erom dat ik erachter kom, wérkelijk geloof, concreet, dat ik bij GóD in de schuld sta. De schuld die ik maak ten aanzien van mijn naaste, van mijn omgeving, is in principe schuld bij GóD! Dat is ook één van de redenen waarom deze vraag gesteld wordt. God gaat er, met eerbied gesproken, niet op vóór- of op achteruit. Hij wordt er niet kleiner of groter van als wij tot de conclusie komen dat de Heere de zonde niet gemaakt heeft. Dat de Heere niet de auteur is van

CATECHISMUS ZONDAG 3

de zonde, dat Hij het wel goed gedaan heeft. Daar wordt de Heere niet meer of minder van. Maar voor ons is het een schrede op de rechte weg, als wij mogen komen tot de erkenning: ik heb tegen U gezondigd, concreet, dat heb ik gedaan, ik sta bij U in de schuld, U staat niet bij mij in de schuld. Eigenlijk moet ik het niet in mijn hoofd halen de rollen om te draaien, dat ik als beschuldiger optreed en ga treden tegenover de Heere, juist niet! Het gaat erom dat ik werkelijk leer aanvaarden en geloven wat God in Zijn Woord heeft geopenbaard en wat de praktijk van het leven bewijst.

"Boos en verkeerd", dat zijn een paar woorden die iets uitdrukken van: 'niet goed'.

"Boos", bijvoorbeeld, is een vrucht die van binnen voos is, hij is gewoon niet goed. Aan de buitenkant kan er een aardig schilletje omheen zitten, maar als je hem doorsnijdt is hij niet goed.

"Verkeerd" wil zeggen: 'tegendraads gericht', 'verdraaid', 'het past er niet in', het past niet in God, in Zijn wil, ik ben er tegen gericht. Die rotte appel 'past' niet in je mond en in je maag, je spuugt hem uit, het werkt verkeerd op je.

Nu is de vraag: "heeft God die mens zo geschapen?" Dan is het antwoord: "Nee, Hij; maar God heeft de mens goed en naar Zijn evenbeeld geschapen. Dat is: in ware gerechtigheid en heiligheid, dat komt uit Genesis. Het staat vóór wat vanavond is voorgelezen: 'God zag alles wat Hij gemaakt had en ziet het was zéér goed. God heeft de mens goed gemaakt, naar Zijn evenbeeld'.

Daar wilde ik ook nog iets van zeggen, niet al te ingewikkeld, hoop ik, maar wij zijn geneigd om Adam en zijn vrouw te zien als mensen die op een bepaald punt zijn neergezet in die hof. Daar zitten ze met een enorm kapitaal, want alles is mooi en goed, de bomen, de vruchten, de dieren, hun eigen leven, het is allemaal mooi en goed. En ze moeten er op passen, dat het ook goed blijft. In onze gedachten hebben we dan een soort statische voorstelling: daar staan mensen, die hebben gerechtigheid, ze zijn heilig, zó staan ze goed. Maar het is niet helemaal de werkelijkheid, er is meer.

Ik stem uiteraard toe dat Adam en Maninne goed geschapen zijn en ze werden in de prachtige hof van Eden geplaatst door de Heere, maar ze waren er nog niet. Dat moet je niet verkeerd uitleggen, ik bedoel daar niet mee dat er wat ontbrak, dat de Heere ze op een manier gemaakt had dat er een hoop tekort aan was, dát niet. Maar ze werden toch, als het ware, op een weg gezet. Je moet die hof van Eden niet zien als een soort afgesloten tuintje, een kamer, een prieel, waar ze in opgesloten zaten met een heleboel kapitaal, gerechtigheid en heiligheid, dat hebben we. Nee. Je moet het meer zó zien: het was een begin.

'Naar dat Beeld van God', dat hield niet in: Kijk eens, hier heb ik een Beeld van God, prachtig hè. Nee, dat Beeld van God hield onder andere ook in: het leven dat zij zouden gaan leven en dat ze behoorden te leven. Daarom staat er - en dat is zo mooi in het antwoord - dat het allemaal zo door God gemaakt is, opdat zij hun God en Schepper récht zouden kennen, Hem van harte liefhebben en met Hem in de eeuwige zaligheid zouden leven. Dát was het doel, om Hem te loven en te prijzen. Begrijp je wat ik bedoel? Deze mensen waren wel in die zin volmaakt, dat er geen gebrek in was, dat de Heere hen goed en naar Zijn evenbeeld schiep. Maar het was geen geconserveerd iets wat daar in die hof stond, nee. Het zou nu in de praktijk uitkomen op die weg naar het eeuwige leven - die nog heerlijker zou zijn dan in het Paradijs - om God eeuwig in Zijn

CATECHISMUS ZONDAG 3

zaligheid te loven en te prijzen. Dat was een gáng, een wég.

Dat beeld was niet het bewaren van een zak geld, zó moet het blijven. Het was niet altijd gegroepeerd staan om: laten we zorgen dat we dit niet kwijtraken. Dat is negatief, zorgen dat je houdt wat je hebt. Maar dat leven van die mensen stond in een heel ander perspectief, dat stond écht in het teken om van het één naar het ánder vóórt te varen, vóórt te gaan mét wat God ze gegeven had aan al die mogelijkheden en werkelijkheden. Om daarmee de reis te maken aan de hand van die wijze en trouwe God, naar het eeuwig onvergankelijk leven, waar geen dreiging meer bij zou zijn van: 'als ge daarvan eet zult ge de dood sterven'

Ik hoop dat het een klein beetje duidelijk is, wat ik daarmee bedoel, omdat wij ons zo vaak in dogmatische, theologische voorstellingen uiten, die zo ver van het leven afstaan, van de werkelijkheid en dat we zo weinig beseffen dat Adam en Eva geen tinnen soldaatjes zijn geweest, maar het waren levende mensen, door God geschapen. Zó geschapen dat ze in Zijn beeld, dus in Zijn deugden, in Zijn heerlijkheid, in Zijn goedheid, in Zijn wijsheid adem konden halen en in die deugden van God verder konden komen. Dat we dat toch mogen blijven beseffen. Want in de dogmatiek leren wij dat de Heere het werkverbond met Adam en Eva heeft opgericht. Dat kun je op een bepaalde manier wel verdedigen, hoewel we dat niet hebben horen lezen uit Genesis. Om iets te verduidelijken kun je dat wel gebruiken en kun je zeggen: die mensen moesten met wérken het leven verdienen. Maar dat we er dan geen oog meer voor hebben dat de Heere die mensen in een liefde-verhouding stelde voor Zijn aangezicht, met Hém en met elkaar. Dat je een soort indruk krijgt: tjonge, dat is wat geweest, in het paradijs, in dat werkverbond. Nu zeggen de mensen wel eens lachend als iemand nooit rust heeft, hij is tot in de nacht aan het werk: jij zit ook in het werkverbond, altijd maar werken. Maar, ik zeg u, dat is niet van toepassing op Adam en Eva in het paradijs. Zij werden in een bepaalde verhouding gesteld voor het aangezicht van de Heere, om vanuit die verhouding te leven en verder te gaan. Dat is ook het wonderbaarlijke van God Zelf, in God is geen einde. God is niet een dood punt, Hij is de eeuwig Levende, de eeuwig Volmaakte.

Later, als wij op de nieuwe aarde mogen wandelen, behouden door Zijn bloed, - ik verbind dat er gelijk even aan - moet je ook niet denken aan iets statisch. Dan moet je niet denken aan een vogeltje in een mooi kooitje of als een steen op het dambord. 'Wij zullen kennen, ja wij zullen vervolgen te kennen.' De eeuwige zaligheid is niet een soort vegeteren; het is een eeuwig zalig vóórtgaan, - dat kunnen wij niet begrijpen - waar geen einde aan zal komen. 'Want het Lam zal hen leiden aan springaders van lévende wateren.' De moderne mens is weleens geneigd om op dat beeld wat hem gegeven is van de eeuwigheid, van de toekomst, een beetje laconiek te reageren in de zin van: wat is dat dan, dat zie ik niet zitten, moet je een eeuwigheid dít doen?' Laten we eerlijk zijn, van nature zien we dat geen van allen, daar hebben we geen begrip van. Maar het is wel noodzaak dat de kerk het Bijbels en zuiver voorstelt. Als wij voet geven aan die voorstelling van onze verdorven natuur, dan roepen we zelf allerlei vragen op, dat de mensen spottend zeggen: "Ik zie me daar al."

Wij moeten er dus vanuit gaan dat, zowel in de oorsprong als in het eeuwige vervolg, we nooit mogen denken dat het is als een soort geïmpregneerd leven waarbij ieder in een vakje zit tot in alle eeuwigheid. Het is een eeuwige wég, een eeuwig gáán. Het is

CATECHISMUS ZONDAG 3

een eeuwige ontdekkingsstocht van God en al Zijn werken, zonder ooit aan het eind te komen. Het is een kennen van aangezicht tot aangezicht.

Nu, Adam en Eva waren in het paradijs - dat wil ik nu eens beklemtonen; ja, we hebben al zoveel keer met elkaar de Catechismus behandeld, dat, ik mag dan wel eens zus of dan wel eens zo wat sterker benadrukken, dat neemt u mij niet kwalijk, het is misschien ook wel leerzaam - door God goed geschapen. Maar laten we van dat geschapen zijn, van dat goed en van dat evenbeeld niet denken dat het één of ander pasje is geweest, dat hebben we en zorg dat je het niet verliest, kijk elke avond of je het nog hebt en stop het goed weg. Nee, maar het was werkelijk zó een leven uit en door God, een leven hier van bouwen en bewaren, een leven dat uit zou monden in het ongekende en ongeweten heerlijke wat de Heere voor de mens had weggelegd om Hem in eeuwige zaligheid te loven en te prijzen. Laten we dát vaststellen! De schepping was goed, wij waren goed. Maar niet zoals een radertje uit een horloge goed is, daar valt niet de nadruk op, dat het van dít of dát materiaal gemaakt is, wat jaren mee kan, niet in die zin. Maar dáárom goed, omdat we van alle kanten de bekwaamheid, de begaafdheid van God hebben ontvangen om te leven, om te kiezen, om te delen, om te bouwen, om te bewaren, om de weg te gaan voor het aangezicht van de levende God.

Als nu die vraag komt: heeft God ons zo boos en verkeerd geschapen, dan zal het de hoofdbedoeling niet zijn dat wij mensenkinderen God gelijk geven en zeggen: "God kon er ook niets aan doen." Maar de bedoeling is dat ik tot de ontdekking kom dat ik er wél wat aan kon doen, dat ik het gedaan heb, dáár valt de volle nadruk op. Dat ik tegen de Heere God gezondigd heb, dat ik me heb verzet tégen die weg, dat ik méér, dat ik anders wilde. En dat het zó bij mij vandaan komt - ik weet wel, de vorst der duisternis heeft daarin een grote rol gespeeld, heeft de slang misbruikt, enz. Dat is allemaal waar - maar ik heb toch maar geluisterd naar de satan inplaats van naar de Heere God. Ik heb dat leven een totaal ándere wending gegeven, van God áf! En dat kon niet. De zonde is ergens een onmogelijkheid, maar het is er wél. Maar ik kan niet écht leven zo, ik groei op die manier naar de dood toe inplaats van naar het leven. Dat merk je toch?

Over die processen zit je wel eens na te denken, nou ja, je mag er niet al te vleselijk of geestelijk over denken misschien, maar je zit er wel eens over na te denken. Je kunt je toch niet indenken dat je een miljoen jaar oud zou worden op die manier zoals het nu is, dat zou toch een vreselijke toestand zijn. Dat één mens zo oud zou worden, niet dat er dan teveel mensen zouden komen, dat bedoel ik niet eens, maar dat kleine stukje leven wat we gekregen hebben van de Heere God, dat die afgebogen, omgekeerde weg een miljoen jaar door zou gaan voor één mensenleven, dan was het helemaal onmogelijk om te leven, want er is onherroepelijk ook een ontwikkeling. Zoals in het paradijs een bedoelde ontwikkeling was naar het leven, naar de eeuwige zaligheid, zó is er ook in de zonde, in de afgekeerde weg van God, een ontwikkeling, die staat niet stil. Ik wil heus niet meedoen met dat koor dat zegt: ja, vroeger dit en vroeger dat, toen was het allemaal zo goed, dat wil ik niet, maar toch je moet wel blind zijn om niet te ontdekken dat er toch een ontwikkeling is. Dat er ook in het rijk van de dood, in het afgekeerde leven van God, een steeds meer volgroeien is in de zonde, een steeds verder afgaan van de oorsprong, van Gód, van álles, het blijft niet staan, het kan niet, het bestaat

CATECHISMUS ZONDAG 3

gewoon niet. Nog is ons leven getekend door vooruitgang of achteruitgang, maar nooit door stilstand. We kunnen niet meer stationair draaien, we gaan vóór- of achteruit. Dan zie je in de geschiedenis van deze wereld en van ons mensen dat het dáár op uitloopt wat de Heere Jezus en de apostelen ons gezegd hebben: "de zonde voleindigd zijnde baart de dood! En het loon van de zonde is de dood". We rusten niet eerder of we moeten als het ware nú in die dood verzinken! Het is ontzaggelijk als je dáár aan denkt. Ik weet dat de Heere alle dingen in Zijn handen houdt, Hij komt op Zijn tijd, maar we mogen óók zien: zoals een appel rijp wordt en van de boom valt, zó gaat het met ons ook en met de hele wereld, het kán niet anders. Als God niet zou ingrijpen dan zou de mens er nog een eind aan maken, zó ver gaat het in zijn leugenachtige leven. Létterlijk in álles, maar ook in het geestelijke zie je die ontwikkeling naar de oogst, naar de rijpheid, dat God zegt: "de oogst van de aarde is rijp geworden, zend uw scherpe sikkel en maai af! Het kan niet meer, stop!".

Dan is er nog iets.

Die schepping, die ons in Genesis beschreven staat, hoe zit het daar nu mee, sinds wanneer weten de mensen dat nu? Dat is een heel moeilijk onderwerp, maar we nemen op grond van verschillende dingen aan dat het boek Genesis, Leviticus, Numeri, Deuteronomium, - hoewel in Deuteronomium ook de dood van Mozes beschreven staat - door Mozes als eerste door Goddelijke openbaring is opgeschreven. Maar je hebt nog een heel poosje gehad vóór Mozes. Wisten de mensen toen ook wat wij allemaal in Genesis lezen, van die schepping van de wereld?

Nu, er was een overlevering. Men vertelde in die tijd oude sagen en legenden uit de oertijd. Zo kenden de Babyloniërs in de tijd van Abraham een scheppingsverhaal en een zondvloedverhaal. Tot in Mexico toe bij bepaalde Indianen bestond nog niet lang geleden - misschien nog wel - een verhaal over de zondvloed, wat je bij de Babyloniërs ook tegenkomt. Soms denk je, het lijkt er veel op, maar het is toch weer heel anders. Je komt een slang tegen en een boom. Dat bewijst dat de mensen bepaalde dingen hebben doorverteld. Maar we weten hoe het met doorvertellen gaat, de één doet er wat bij, de ander doet er wat af, meestal komt er wat bij. En zó ging het nu ook in die tijd vóór Mozes. Er was wel een zekere kennis van God-Schepper, van een toornende God, die het water over de aarde liet komen en die één man heeft gered in een groot schip, dat was er nog wel, maar het rechte was teloor gegaan in al die menselijke tekeningen, menselijke weergaven.

Laten we er vanuit gaan dat Mozes door Goddelijke openbaring, door de Geest, te boek heeft gesteld wat God hem bekend maakte omtrent de schepping van de aarde en de mensen en alles wat daarop is. Nu leefde Mozes lange tijd na Abraham, en die zal wel het Babylonische scheppings- en zondvloedverhaal hebben gekend, maar daar gaat het even niet over. Kunnen jullie je nu indenken dat het ook van betekenis is dat God aan Mozes die schepping heeft meegedeeld, terwijl God bezig was Israël uit Egypte te verlossen, om ze te leiden door de woestijn naar het land van de belofte. Voel je dat je daarom die schepping niet als een stukje apart kunt zetten, als een soort legende of verhaal dat vér voor ons circuleert, maar dat die schepping en alles wat God aan Mozes heeft geopenbaard omtrent het begin, dat God dat heeft geopenbaard terwijl Hij bezig was met de verlossing!! Met de redding, met de boodschap: Ik ben de Heere uw God,

CATECHISMUS ZONDAG 3

die U uit Egypteland, uit het diensthuis uitgeleid heb. Kun je aanvoelen dat die oude geschiedenissen verweven zitten in de openbaring van God, die de Verlosser, de Bevrijder is van Zijn volk.

Daarom, als je het Oude Testament leest: zij hebben het verbond overtreden als Adam, een zinspeling op de val, op Adams ongehoorzaamheid en ongeloof, maar over het algemeen vind je bij de profeten niet zo veel aanhalingen uit het begin, van Adam en Eva en van de val. Niet zo vaak zoals bij ons; te pas en te onpas praten ze over onze diepe val en bondbreuk in Adam. Dat is op zich wel wáár, maar dat vind je niet zo bij de profeten in het Oude Testament. Waarom niet? Was dat dan niet een diep ingrijpende gebeurtenis, dat Adam en Eva zo gezondigd hebben en God verlaten hebben? Zeker wél! 'Door één mens is de ongehoorzaamheid en de dood over álle mensen gekomen!' Maar toch staat er in Romeinen 5 dat Adam een vóórbeeld was van Degene die komen zou, van Christus. Alles grijpt in elkaar.

Wat ik hier nu mee wil zeggen, is dit: Als de profeten gaan spreken over boos en verkeerd dan komen ze niet zo veel terug op Adams val, maar mijn val, vandáág! Die ik doe, mijn zonden, mijn op weg zijn, mijn levensopenbaring! Mijn hatelijkheden, mijn opstand, mijn tegenstand tegen God, mijn zonden tegen mijn naaste. Je vindt dat andere wel: 'het is niet alleen dit kwaad, dat roept om straf, maar ik ben in zonde en ongerechtigheid geboren', dat vind je wel. Maar verhoudingsgewijs grijpt, met eerbied gesproken, God die mens in zijn hart, die mens die op weg is. Waar naar toe? Naar zijn ondergang! Omdat hij een stukje dogmatiek uit zijn hoofd geleerd heeft, dat hij gevallen is en zo? Nee, omdat hij vandáág de dag tegen God is en tegen zijn naaste en tegen zichzelf. Dat hij vandáág de dag die keuze maakt: ik wil als God zijn, ik ben God en niemand meer, ik heb het voor het zeggen. Je voelt aan dat de profeten van de oude dag zich niet in de hoek lieten frommelen in de zin van: ja, jij altijd maar met je diepe val en bondbreuk in Adam, wat heb ik daar mee te maken. Nee, die kwamen altijd weer terecht bij die God die in grenzeloze, onbegrijpelijke barmhartigheid Zich met zondaren bemoeit. Die naar Zijn vrederaad Zijn handen uitstreckte naar Adam en Eva, naar Abraham, Izak en Jacob, naar Noach, Mozes, naar Israël. Die met dát volk de weg wilde gaan! En dan tonen die profeten aan dat wij, net als Adam in het paradijs, nu wéér, vandáág, hetzelfde doen. Nu niet alleen doordat wij God onze Schepper niet achten, maar omdat we Zijn heil- en troostrijk Woord naast ons neer leggen. Dat we nú in opstand komen tegen die weg van de genade, tegen die weg van Christus Jezus alléén! Je zou zeggen, dat is de tweede val, de radicale val! Bij alles wat een mens zegt: ja maar, had God niet zus, had God niet zo. Nee, je weet het wel, je weet aan jezelf dat je voor God niet buigen wil, dat je niet óp wilt geven wat Hem mishaaft. Dat je altijd maar weer de keus maakt, tegenover de Heere, je eigen keus. Terwijl God nú in Christus Jezus wéér de weg heeft geopenbaard, om Hem in eeuwige zaligheid te mogen loven en prijzen. En daar komt die mens weer voor de dag, hij kiest een handje klatergoud, hij kiest van alles en nog wat, behalve God, daar is hij op tegen.

Wat is dat belangrijk, de schepping is geopenbaard door die God, die een beker der verlossing openbaarde. Die ons, als het ware, bij onze kraag grijpt, niet met een hoop termen, maar die zegt: vandaag heb je Mij moeite gemaakt en arbeid met je zonde, vandaag heb je weer niet geluisterd naar Mijn dierbaar Evangelie van Mijn ontferming en ga je je eigen weg in.

CATECHISMUS ZONDAG 3

Kijk, dit is de lijn, in deze zondagen, voordat we toe zijn aan het stuk van de verlossing. Om nu vanuit die verlossende God te mogen leren hoe erg het met ons is en dat we bij God in de schuld staan. En dat ik me maar niet moet vastklampen aan een algemeen soort schuldbelijdenis, wat ze in veel kerken doen, daar heb je ook nog een onderdeelje van de liturgie waarin met wat algemene woorden schuld beleden wordt: dat het nog zo rot is op deze wereld en dat de mensen nog vechten op de wereld en dat er nog armoe is in de wereld en dat Amnesty International het beter doet dan wij en al die toestanden meer. Het lijkt heel indrukwekkend. En als daarachter dan nog vergeving wordt verkondigd, dan lijkt het wat, maar het is eigenlijk zo oppervlakkig, we schieten er zo voorbij en omheen. Het is zo fijn om op die manier je geweten te ontlasten in de vorm van een schuldbelijdenis, gezamenlijk, maar dat is de weg niet.

Maar deze weg, die ik nu noemde, - er zit natuurlijk een hele achtergrond achter al die dingen, waar ik niet verder op in kan gaan - maar als wij er maar uit onthouden: die Schepper-God, die ons wordt geopenbaard door de Verlosser-God, de genadige God. Opdat ik eens en voorgoed zou beseffen, ik ben niet in verzet of in de weer tegen een godheid die zoveel duizenden jaren geleden een paradijsje heeft gemaakt en de mensen wat zakgeld heeft gegeven dat ze moesten bewaren. Nee! Maar ik ben in verzet tegen die God, die vandaag als zulk een Verlosser is opgetreden. Die het heilspoor vandaag aanwijst in die Man van smarten, die verhoogd is aan het kruis en verhoogd is aan de rechterhand van de Vader.

Schepping - schuld. Ja, maar dan schuld tegenover die persoonlijke God, waar ik mij concreet tegen verzet, omdat als Hij zegt: zó, dan zeg ik: ik doe mijn eigen zin. Als Hij zegt: Mijn Woord, dan zeg ik: waarom is dat nodig? Elke zondag naar de kerk, het helpt toch allemaal niets, of ik nu in de kerk zit, of niet. Daar zie je de mens vallen, daar gaat hij, hij valt recentelijk. Dáár komt het vandaan, die oorsprong, die aard, die schuld. Die aard van het niet willen dat Hij onze Koning is. Hém aanzien voor de duivel en de duivel voor God houden. Zijn Woord beschouwen als een lapmiddel, een soort reddingsboei waar we te zijner tijd het vaderland en het strand mee hopen te bereiken. Maar verder liefst geen boodschap, dan voel ik me teveel beknot. Dat de Heere belooft en toezegt, dat weet ik ook allemaal niet.

Zijn we dan zó verdorven dat we helemaal onbekwaam zijn? Die natuur, die geaardheid, in dat verzet? Faillissement!

Ja, waarom zeg ik dat? Ik zou het liefst zien - zien, dat is onzin natuurlijk, maar - dat wij persoonlijk voor het aangezicht van de Heere mochten buigen. Niet omdat ik door de één of andere leer tot de conclusie ben gekomen, maar dat ik wéét en gelóóf dat ik het ben. Ik ben die overtreder, ik ben die wegloper, ik ben die afwijzer tegenover alles wat goed en recht is.

Tenslotte.

Adam was een voorbeeld van Degene die komen zou, niet in het kwaad, maar hij was een vader van mensen. Daarom droeg hij ook geen persoonlijke naam, Adam betekent rode aarde, uit de aarde. Maninne betekent uit de man, dat is heel wat anders dan Miesje of Rietje en Jantje. Waarom? Omdat daar de mens, de mensheid stond, daarom. En in die Heere Jezus Christus, die Mens, die tweede Adam, daar ligt nu de uitkomst

CATECHISMUS ZONDAG 3

voor verloren mensen. Als je bij Adam zegt, wat kan ik er nu aan doen en je probeert je zó onder de schuld uit te werken, zou je dat dan van Christus ook willen zeggen: dat heb ik niet gedaan? Dan blijf je verloren. God heeft het zó gewild, de tweede Adam, de Heere uit de hemel, die staat daar als Hoofd van al Zijn uitverkorenen, en met één gehoorzaamheid en offer maakt Hij alles in orde.

Begrijp je nu, als de Catechismus soms uittentreuren op allerlei dingetjes ingaat, dat je dat niet moet opvatten als: nou man, waarom ga je er nu zo diep op in? Dat moet je dáárheen zien: hij wil maar dat die Borg en Middelaar verkondigd wordt als ons Heil, ons hoogst Geluk, onze eeuwige Vrede en Zaligheid!

AMEN